

ombudsman

veřejný ochránce práv

BULLETIN

MONITOROVÁNÍ PRÁV LIDÍ SE ZDRAVOTNÍM
POSTIŽENÍM
ZÁŘÍ 2020

ÚVODEM

TÉMA

- Co teď a co potom: nová příručka pro pečující
-

AKTUALITY Z ČINNOSTI

- Odbor ochrany osob se zdravotním postižením
- Poradní orgán ombudsmana
- Spolupracující organizace
- Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením
- Další informace z oblasti práv lidí s postižením

Ombudsman jednoduše

Ombudsman vám poradí a pomůže,
když máte potíže s úřady.

Ombudsman vám poradí a pomůže,
když se k vám někdo chová hůř
než k ostatním lidem.

Ombudsman vám poradí a pomůže,
když se k vám někdo chová špatně v místě,
kde jste zavřeni.

Pomáháme bez rozdílu

Pomáháme všem

ÚVODEM

Vážení čtenáři,

úvodem tohoto bulletinu bych Vás chtěla všechny pozdravit, poděkovat za společnou práci v uplynulém období a popřát Vám všem mnoho sil do další práce, zejména v těchto obtížných časech.

Od minulého vydání bulletinu se v oblasti monitorování práv lidí s postižením podařilo mnohé. Za jednu z nejpodstatnějších realizovaných aktivit považuji sestavení poradního orgánu, se kterým jsem se již stihla i sejít na ustavujícím jednání. S poradním orgánem nyní plánuji konzultovat všechny podstatné aspekty monitorování Úmluvy a spolupracovat na co nejvíce úrovních. Více informací naleznete v části bulletinu "Poradní orgán".

V mezidobí také vláda schválila znění Spojené 2. a 3. periodické zprávy České republiky o plnění závazků plynoucích z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Přichází tedy řada na nás, abychom vedle oficiální zprávy ČR také my informovali Výbor OSN o tom, jak jsou práva lidí s postižením v naší zemi realizována. I tentokrát bych Vás tedy chtěla poprosit o zapojení do psaní alternativních zpráv o provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením v České republice (více informací v části "Spolupráce s Výborem OSN"). Ať už však budete vytvářet zprávu vlastní nebo se připojíte k té naší, chci Vám předem poděkovat, že podpoříte takto důležitou aktivitu, která může napomoci zlepšit situací lidí s postižením v České republice (nejen) pro nejbližší budoucnost.

Mgr. Monika Šimůnková
zástupkyně veřejného ochránce práv

TÉMA: NOVÁ PŘÍRUČKA PRO PEČUJÍCÍ

V tomto bulletinu bychom Vás chtěli upozornit na novou příručku pro pečující. Za informace a sepsání textu děkujeme Camille Latimier, ředitelce společnosti pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice, z. s.

CO TEĎ A CO POTOM?

Díky spolupráci s více než čtyřiceti rodinami z celé České republiky vyšla příručka pro rodiče "Co teď a co potom?". V souvislosti s ní vznikly také webové stránky www.propecujici.org pro přípravu na krizové situace. Oba materiály reagují na potřebu pečujících osob mít po ruce jednoduché a srozumitelné texty, které jim pomáhají při plánování podpory pro samostatný život dítěte. Příručka je první rozsáhlejší text v češtině pro pečující. V osmi kapitolách najdou rodiče odpovědi na praktické otázky kolem bydlení, svéprávnosti, ochrany majetku, financí a dalších témat, která jsou spojena s plánováním samostatného života jejich dětí. Kniha obsahuje mnoho názorných ilustrací, které pomohou k pochopení problému či přinesou inspiraci, jak rodiče nebo dítě mohou jednotlivé životní situace zodpovědně řešit.

Publikace je v elektronické podobě zdarma ke stažení [zde](#) nebo se dá objednat na stránkách www.spmpr.cz.

V sekci webu www.propecujici.org "Příprava na krizové situace" je obsaženo sedm zásadních a nejvíce frekventovaných oblastí života, které jsou z pohledu pečujících nejčastější a zároveň nejvíce obávané. Každá oblast tak má svůj úvod informativního charakteru, který pečujícím umožňuje získat o dané problematice základní informace, případně aktuální odkazy na konkrétní zákony, vyhlášky či jiné metodické materiály týkající se dané problematiky. Každá oblast v podstatě kopíruje postup Krizového plánu a je tak dobrým vodítkem pro jeho vyplnění. Důležité jsou i kontakty, které jsme dodali pro snazší orientaci ke každé oblasti zvlášť. Podstatnou součástí tohoto webu jsou také pomůcky ke stažení. Zejména tak pomůcky SOS Karta pro pečující a SOS Karta pro lidi s mentálním postižením jsou okamžitě využitelnou pomůckou pro všechny rodiny s dětmi s postižením.

Tyto materiály vznikly v rámci projektu „Podpora pečujících v krizových situacích a plánování budoucnosti“ č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/17_071/0007660 a byla financována z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

SHRNUTÍ ČINNOSTI A AKTIVIT ZA UPLYNULÉ OBDOBÍ

Duben 2020

- Připomínky k návrhu změny školského zákona (KVOP).
- Kampaň k Mezinárodnímu dni Zvýšení povědomí o autismu (KVOP).

Květen 2020

- Online promítání dokumentu Síla vzdoru při příležitosti Evropského dne nezávislého života (KVOP).
- Online setkání s odborníky působícími v České republice i zahraničí k tématu transformace sociálních služeb (KVOP).
- Účast na webináři European Disability Forum k tématu práv lidí s postižením v době pandemie (EDF).
- Kampaň k Mezinárodnímu dnu rodiny (KVOP).
- Kampaň k Světovému dni roztroušené sklerózy „Propojení“ (anglicky „Connections“) (KVOP).
- Připomínky vládního opatření ke vzdělávání dětí s hlubokým mentálním postižením (KVOP).

Červen 2020

- Webminář "Realizace práva lidí s postižením na rovný přístup v rozhodování českých soudů (2015 – 2019)" (KVOP).
- Účast na odborném panelu k vytvoření referenčního rámce pro Český znakový jazyk (NPI ČR).
- Účast na webmináři Obnovování evropských závazků k posílení práv lidí s postižením (Renew Europe).
- Mediální vystoupení k Manuálu komunikace s lidmi a o lidech s postižením (KVOP).

SHRNUTÍ ČINNOSTI A AKTIVIT ZA UPLYNULÉ OBDOBÍ

Červenec 2020

- Zpřístupnění informační linky Kanceláře ombudsmana prostřednictvím služby transkript (KVOP).
- Účast na dni otevřených dveří Rytmus v Brně (Rytmus – od klienta k občanovi, o.p.s.).

Srpen 2020

- Dokončení výzkumu „Některé aspekty života klientů a klientek v domovech pro osoby se zdravotním postižením“ (KVOP).
- Dokončení výzkumu „Zaměstnávání lidí s postižením ve veřejném sektoru I.“ (KVOP).
- Zahájení výzkumu „Žena s postižením v porodnici“ (KVOP).

Září 2020

- První setkání nového poradního orgánu (KVOP).
- Setkání nad otázkami výkonu opatrovnictví (KVOP, Zlínský kraj).
- Připomínkování návrhu Strategie vzdělávací politiky 2030+ (KVOP).
- Focus groups k výzkumu zaměstnávání (KVOP).
- Připomínkování návrhu změn vyhlášky č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (KVOP).
- Připomínkování návrhu změn zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách (KVOP).

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

CO NÁS ČEKÁ V NÁSLEDUJÍCÍM OBDOBÍ

S ohledem na proměnlivou společenskou situaci ohledně nemoci COVID -19 nadále avizujeme, že uváděné aktivity mohou být zrušeny či přesunuty na jiné období. Nadále také platí, že s nabídkami účasti a spolupráce vás budeme oslovovat jednotlivě po upřesnění detailů konkrétních aktivit. Děkujeme za pochopení.

• SETKÁNÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH ORGANIZACÍ

Červnové setkání spolupracujících organizací hájících práva lidí s postižením, které bylo avizováno v minulém bulletinu, bylo s ohledem opatření přijatá v souvislosti s pandemií nemoci COVID-19 bohužel zrušeno. O plánovaný program (zpráva České republiky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením o provádění Úmluvy o právech se zdravotním postižením v ČR, strategii příprav alternativních zpráv, aktuální dění v organizacích) však nepřijdete, bude projednán společně s dalšími novými body na setkání plánovaném na **26. listopadu 2020**. V následujících měsících očekávejte pozvánku s podrobnostmi.

Návrhy na diskuzi či vaše podněty prosím pište Miriam Rozehnalovou (rozehnalova@ochrance.cz).

• SKUPINOVÉ ROZHOVORY O ZAMĚŠTNÁVÁNÍ LIDÍ S POSTIŽENÍM VE VEŘEJNÉM SEKTORU

Pokračujeme ve zkoumání překážek, kterým čelí lidé s postižením při hledání práce ve veřejném sektoru. V září organizujeme dva skupinové rozhovory (Praha, Brno) jak s lidmi s postižením, kteří bezúspěšně hledali zaměstnání ve veřejném sektoru, tak s lidmi, kteří danou pracovní zkušenost mají. Snažíme se, aby v diskusních skupinách byly zastoupeni lidé s nejrůznějšími typy postižení. Děkujeme všem organizacím, které nám pomohly najít respondenty. Následně se k tomuto tématu plánujeme setkat rovněž s novým náměstkem ministra vnitra pro státní službu a zástupci úřadů práce. Do konce roku vydáme výzkumnou zprávu a doporučení.

Pokud máte zájem o více informací, obraťte se na kramarova@ochrance.cz či polak@ochrance.cz.

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

• SOCIÁLNÍ SÍŤ

Naše facebooková skupina Práva lidí s postižením má již 570 členů. Ve skupině informujeme o činnosti odboru pro práva osob se zdravotním postižením, případně slavíme důležitá výročí a dny, či upozorňujeme na aktuální dění v oblasti práv lidí s postižením. Skupina je však zároveň otevřená všem a slouží k tomu, aby zde každý otevřel „své“ téma k debatě či položil ostatním účastníkům dotaz (např. otázky ohledně osobní asistence či propagace vlastních neziskových akcí). Před přispíváním jen prosím věnujte pozornost pravidlům, např. cílená propagace jedné politické strany či finančně motivované příspěvky totiž nejsou vítány. Děkujeme mnoha aktivním přispěvatelům a debatérům, že nám i po dobu letní okurkové sezóny pomohli ve skupině řešit důležitá témata a upozorňovat na zajímavé akce a těšíme se na nabitý podzim. Pro uživatele Twitteru, sledujte náš česko-anglický účet Práva lidí s postižením – Ombudsman (@s_prava).

Pokud máte zájem o více informací nebo nám chcete navrhnout témata, na která se máme na sítích zaměřit, obraťte se prosím na kramarova@ochrance.cz či mockova@ochrance.cz.

• VÝZKUM NA TÉMA DEINSTITUCIONALIZACE

Většina krajů ani ministerstvo práce a sociálních věcí nemá dlouhodobé plány, které by vedly k uskutečnění deinstitucionalizace. V posledních pěti letech bylo transformováno pouze 20 ústavních sociálních služeb, velká část v nich v Pardubickém kraji. V celé zemi z ústavů odešlo méně než dva tisíce lidí. Více než 200 ústavů zůstává. Ačkoliv se jedná o administrativně a finančně náročný proces, často se neděje ani možné minimum, jako je zastavení rozsáhlých přístaveb a zbytných rekonstrukcí ústavních objektů. Chybí totiž politická vůle a pochopení této povinnosti, ke které se stát zavázal. Jako překážku kraje uvádí i odpor široké veřejnosti, do systematického řešení se však pouští jen výjimečně. Česká republika se tak dopouští porušování článku 19 – práva na nezávislý způsob života lidí s postižením a jejich práva na život v komunitě.

Pokud máte zájem o více informací, obraťte se prosím na vitkova@ochrance.cz či mockova@ochrance.cz.

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

ZÁKON O POSKYTOVÁNÍ DÁVEK LIDEM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Člověk s postižením může dle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením požádat o příspěvek na mobilitu nebo o příspěvek na zvláštní pomůcku (sem patří např. i příspěvek na motorové vozidlo nebo úpravu bytu). Zákon ve své příloze uvádí seznam postižení, na základě kterých lze jednotlivé dávky přiznat. Veřejný ochránce práv dlouhodobě upozorňuje na to, že zákon i jeho vyhláška vyžadují novelizaci. Přes postupné rozšiřování seznamu diagnóz totiž stále dochází k situacím, kdy dávka není přiznána, ačkoliv má člověk postižení, které má závažný dopad na jeho mobilitu či orientaci. A to jen proto, že diagnóza není v zákoně výslovně uvedena. Pro naši další práci bychom velmi uvítali Vaše konkrétní zkušenosti či připomínky k přiznávání dávek dle zmíněného zákona.

- Máte postižení s velkým dopadem na Vaši mobilitu či s orientaci, ale to není ve výčtu diagnóz obsaženo? (odkaz [zde](#))
- Jaké máte zkušenosti s druhy či typy zvláštních pomůcek, na jejichž pořízení se poskytuje příspěvek na zvláštní pomůcku? (odkaz [zde](#))
- Máte další zkušenosti, například s procesem přiznávání dávek, o které byste se s námi chtěli podělit?

Pro další spolupráce kontaktujte, prosím, Magdalenu Paulusovou (paulusova@ochrance.cz). Pro úplnost dodáváme, že získané informace použijeme zejména za účelem monitorování dodržování práv lidí s postižením v České republice. Informace o tom, jak se na ochránce obracet s konkrétní stížností na postup úřadu naleznete [zde](#).

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

• VÝZKUM NA TÉMA PORODNÍ A POPORODNÍ PÉČE O ŽENY S POSTIŽENÍM

Zahájili jsme výzkum zaměřený na dostupnost a kvalitu porodní a poporodní péče o ženy s postižením. Z dosavadních poznatků z naší činnosti a studia veřejně dostupných zdrojů k tématu usuzujeme, že se s problémy v dané oblasti setkávají jak rodičky s postižením, porodní asistentky, tak porodnice samotné. V současné době provádíme dotazníkové šetření této problematiky v porodnicích a rozhovory s matkami s postižením.

Pokud máte zájem o více informací, obraťte se na kramarova@ochrance.cz nebo na hadwigerova@ochrance.cz.

• VÝZKUM NA TÉMA BARIÉRY V OSAMOSTATNĚNÍ SE MLADÝCH LIDÍ S POSTIŽENÍM

Zahájili jsme také výzkum mapující bariéry v osamostatňování se mladých lidí s postižením od podpory rodičů. Zatímco se jejich vrstevníci v určitém věku typicky stěhují do svého prvního bytu (nájmu, spolubydlení), dokončují své vzdělání, hledají si svou první práci a prožívají své první partnerské vztahy, z naší činnosti víme, že situace může být u mladých lidí s postižením zcela jiná. Chybí totiž sociální služby poskytované v komunitě, bez kterých se mladí lidé často neobejdou, proto podporu pro ně musí stále zajišťovat někdo z rodiny. Chybí také vhodné bydlení (např. plně bezbariérové) nebo možnosti pracovního uplatnění.

Cílem výzkumu je identifikovat celé spektrum bariér, které lidem s postižením brání v tom, aby vedli samostatný život. V rámci výzkumu povedeme rozhovory s mladými lidmi s **různým typem těžšího postižení (ve III. a IV. stupni závislosti) ve věku 18 - 35 let**. Rozhovory budou probíhat **od poloviny září do konce listopadu**.

Pokud víte o mladém člověku, který by se rád podělil o svou zkušenost s osamostatněním, obraťte se prosím **co nejdříve** na vitkova@ochrance.cz.

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

DALŠÍ INFORMACE Z MONITOROVÁNÍ

• SETKÁNÍ S LIDMI S PSYCHOSOCIÁLNÍM POSTIŽENÍM

Dne 27. srpna 2020 proběhlo v Kanceláři veřejného ochránce práv setkání s lidmi s psychosociálním postižením, sebeobhájců a lidí působících v oblasti práv lidí s psychosociálním postižením. Na setkání představila naše kolegyně Zuzana Durajová nedávný výzkum v oblasti rozhodování soudů o omezování svéprávnosti a užívání podpůrných opatření v rozhodování „Křižovatky autonomie“. Kolega z odboru ochrany práv osob omezených na svobodě Matěj Strítěský hovořil o průběhu návštěv psychiatrických nemocnic v květnu a červnu 2020 a o tom, jak epidemie koronaviru COVID-19 dopadla na práva pacientů. Dále se řešila připravovaná novela zákona o zdravotních službách, např. chystané zrušení užívání síťových lůžek či nová úprava dříve vyslovené vůle. Pan Josef Závišek (SPDN ČR) a Blanka Veškrnová (Práh jižní Morava) informovali o vývoji z Rady vlády pro duševní zdraví, zejména o plánovaném novém kontrolním mechanismu, který v současnosti vzniká. Setkání se krátce zúčastnila i zástupkyně veřejného ochránce práv, která s účastníky diskutovala o různých tématech. Příští setkání proběhne za tři měsíce.

Shrnutí setkání naleznete v příloze tohoto bulletinu.

S podněty či dotazy k setkání či k tématům práv lidí s psychosociálním postižením se kdykoliv obraťte na durajova@ochrance.cz.

• NOVÝ LETÁK „OPATROVNÍK“

Kancelář vydala nový leták „Opatrovník“, který přehledným způsobem vymezuje povinnosti opatrovníka, ale také stanoví, ve kterých oblastech opatrovník rozhodovat nesmí. Na zástupkyni Ombudsmana se můžou obracet opatrovanci či jejich blízcí s podněty k činnosti tzv. veřejných opatrovníků, tedy obcí.

Leták najdete v příloze tohoto bulletinu nebo také [zde](#).

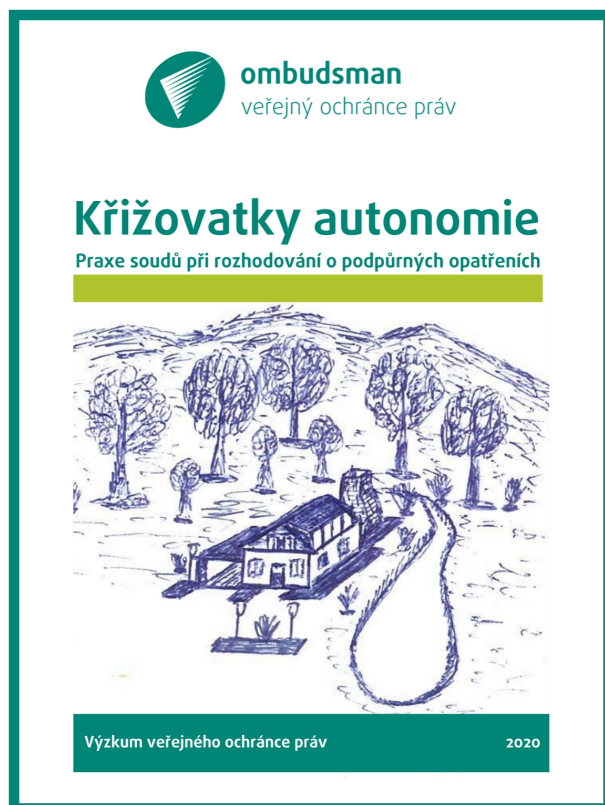
• „KŘÍŽOVATKY AUTONOMIE“ – VÝZKUM O ROZHODOVÁNÍ SOUDŮ O OMEZENÍ SVÉPRÁVNOSTI A UKLÁDÁNÍ JINÝCH PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ

Výzkum zástupkyně veřejného ochránce práv ukázal, že omezení svéprávnosti je stále nejčastěji využívaným opatřením u lidí, kteří potřebují podporu v rozhodování. Nejčastěji soudy omezují svéprávnost v oblasti nakládání s majetkem. Průměrná částka, se kterou mohou tito lidé nakládat, přitom nedosahuje ani životního minima (3.410,- Kč měsíčně). Třetina lidí má méně než tisíc korun na měsíc, všechny platby nad tuto částku za ně musí provádět opatrovník. Míra omezování svéprávnosti je i v jiných oblastech velice vysoká, až ve 40 % posuzovaných rozsudků soud rozhodl o omezení všech nebo téměř všech oblastí právního jednání. Téměř polovina také byla omezena ve výkonu volebního práva. Celkem je v Česku asi 40 tisíc lidí omezených ve svéprávnosti.

Úmluva o právech osob se zdravotním postižením vyžaduje, aby byla zajištěna ochrana zranitelných lidí jinak – například prostřednictvím institutu nápomoci při rozhodování či zastoupení členem domácnosti, u kterých člověk neztrácí svéprávnost. Jejich využívání však brání fakt, že mnozí nemají žádnou blízkou osobu, která by jim mohla v životě pomáhat. Nejčastěji využívanou alternativou je ustanovení opatrovníka bez omezení svéprávnosti, tedy zastoupení člověka rodinným příslušníkem či obcí, pokud si není sám schopen zajistit zástupce například sepsáním plné moci. Opatrovníka bez omezení svéprávnosti často využívají lidé, kteří jsou dlouhodobě v ústavní péči, nehrozí tedy, že by se svým jednáním, nějak poškodili.

Od zásahů do svéprávnosti postupně v důsledku implementace Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením postupně upouštějí země po celém světě. Například Rakousko minulý rok zcela nahradilo svůj starý systém, který byl podobný tomu českému, novými způsoby zastoupení, které nemají vliv na svéprávnost člověka.

Zpráva z výzkumu bude v nejbližší době dostupná **zde**.

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

• DOPORUČENÍ PRO DOMOVY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V minulém roce jsme provedli návštěvy deseti domovů pro osoby se zdravotním postižením a všem domovům pro osoby se zdravotním postižením v České republice jsme také zaslali výzkumný dotazník týkající se důležitých aspektů života lidí žijících v tomto typu sociální služby. Získali jsme množství poznatků a dat, které chceme zúročit v podobě **tematických doporučení**. Jejich adresáty budou především samotní poskytovatelé služby DOZP a několik systémových doporučení bude směřovat i k příslušným ministerstvům.

Doporučení budou věnována celkem 5 tématům, a to nezávislý život v zařízení; zdraví; podpora při rozhodování a obrana práv; soukromí, důstojnost a ochrana před špatným zacházením a podpora života v komunitě.

Kromě poznatků získaných z návštěv a z výzkumu diskutujeme podobu doporučení taktéž s odbornou veřejností a domovy, které jsou v daných oblastech nositeli dobré praxe. Zároveň společně přemýšlíme nad tím, jak zefektivnit naši práci v této oblasti a spolupráci s odbornou veřejností.

Série doporučení k domovům pro osoby se zdravotním postižením by měla vzniknout do konce roku 2020.

ODBOR OCHRANY PRÁV OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

• PŘIPOMÍNKY K NOVÉ VYHLÁŠCE O SOUDNÍCH PŘEKLADATELÍCH A SOUDNÍCH TLUMOCNÍCÍCH

Ochránce připomínkoval návrh zcela nové vyhlášky o soudních překladatelích a tlumočnicích. Zaměřil se také na práva lidí využívajících znakový jazyk, simultánní přepis a další komunikační systémy uvedené v zákoně č. 155/1998 Sb. Ministerstvu spravedlnosti navrhl, aby konečný text vyhlášky dopracovalo ve spolupráci s organizacemi podporující práva neslyšících a hluchoslepých lidí. Připomínky ochránce jsou dostupné na **tomto odkazu**. Účinnost vyhlášky je stanovena na 1. 1. 2021.

Více informací sdělí polak@ochrance.cz.

• PŘÍSTUPNOST INFORMAČNÍ LINKY KANCELÁŘE OMBUDSMANA PRO LIDI SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM

Kancelář ombudsmana se rozhodla posílit službu své infolinky pro lidi s postižením nebo pro lidi s horší schopností porozumět mluvenému slovu. Nově mohou využívat přepisu hovoru prostřednictvím tzv. služby transkript. Na webových stránkách je v kontaktech (www.ochrance.cz/kontakty) umístěn odkaz na službu. Zájemce či zájemkyně, v něm zadá své telefonní číslo a vyčká na zpětné zavolání. Telefonát přijme a může začít mluvit. Reakce a odpovědi od pracovníka infolinky se mu objeví v psané podobě na monitoru. Hovor prostřednictvím transkriptu je bezplatný.

Máte-li otázky k této nové službě, kontaktujte jungmann@ochrance.cz.

• NÁVRH ZÁKONA O PSECH SE SPECIÁLNÍM VÝCVIKEM

Poslankyně a poslanci z osmi poslaneckých klubů předložili návrh zákona o některých právech osob se zdravotním postižením, které využívají doprovodu psa se speciálním výcvikem (**sněmovní tisk zde**). Návrh zákona jednak vymezuje pojem „pes se speciálním výcvikem“, za něhož bude považován vodící, asistenční nebo signální pes, odborně způsobilou osobu ke speciálnímu výcviku psa, právo na vstup do veřejně přístupných prostor a prostředků veřejné dopravy i označení a způsob osvědčování statusu psa se speciálním výcvikem. Vláda dala k návrhu souhlasné stanovisko. Ombudsman **doporučil** vládě přijetí zákona již v roce 2016. Na chybějící právní úpravu znovu upozornil letos on i jeho zástupkyně. Pokud bude zákon schválen, měl by vstoupit v účinnost 1. 7. 2021.

Bližší podrobnosti k návrhu zákona sdělí polak@ochrance.cz.

PORADNÍ ORGÁN

Dne 8. 9. 2020 se v Brně poprvé sešel nový poradní orgán veřejného ochránce práv pro oblast ochrany práv osob se zdravotním postižením. Výkonem této agendy pověřil ochránce svou zástupkyni Moniku Šimůnkovou, která tak novému poradnímu orgánu předsedá. Úmluva o právech osob se zdravotním postižením předpokládá, že občanská společnost, zvláště pak lidé s postižením a také organizace, které je zastupují, se procesu monitorování aktivně účastní. A právě za účelem naplnění této povinnosti je poradní orgán zřizován.

Současný poradní orgán má 19 členek a členů. Jsou jimi lidé s postižením a také lidé hájící práva lidí s postižením. Nově jsou v poradním orgánu zastoupeny děti s postižením. Poradní orgán se bude mj. podílet na přípravě alternativní zprávy k plnění závazků České republiky na poli ochrany práv lidí s postižením. Mimo pravidelná společná setkání, která budou probíhat čtyřikrát ročně, bude práce poradního orgánu probíhat i v menších pracovních skupinách.

Statut a jednací řád poradního orgánu naleznete **[zde](#)**.

Zkrácené zápisy ze zasedání si můžete pročíst **[zde](#)**.

Zajímá Vás, kdo všechno je členem poradního orgánu? Medailonky členů naleznete **[zde](#)**.

PORADNÍ ORGÁN

PŘEHLED ČLENŮ

- Pavla Baxová
- Jiří Černý
- Kateřina Doudová (Dodo)
- Hanka Grygarová
- Lenka Hečková
- Irena Iva Homolová
- Petra Horáková
- Camille Latimier
- Eva Liberdová
- Ivana Marešová
- Jan Michalík
- Jindřich Mikulík
- Jiří Morávek
- Martin Okáč
- Maxim Pachomov
- Šimon Plecháček
- Sylva Šuláková
- Jakub Trefný
- Luboš Zajíc

SPOLUPRÁCE S ORGANIZACEMI HÁJÍCÍMI PRÁVA LIDÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

• MAPOVÁNÍ SITUACE LIDÍ S POSTIŽENÍM V DOBĚ PANDEMIE NEMOCI COVID-19

Za účelem komplexního zmapování dopadů pandemie na situaci lidí s postižením a opatření, která byla v souvislosti s ní přijata, jsme kontaktovali naše spolupracující organizace a prosili je o sdílení informací, které měli (nebo lidé, se kterými v rámci své činnosti spolupracují) k tomuto tématu k dispozici. Zajímalo nás, zda a případně jaké problémy v souvislosti se situací okolo nemoci COVID-19 vznikly lidem s postižením, zda a jak došlo ke zhoršení realizace jejich práv či obecně života lidí s postižením v oblastech, kterými se organizace zabývají, či jakékoliv další poznatky, které měly organizace k tomuto tématu k dispozici.

Společně s kolegy z odboru ochrany práv osob omezených na svobodě jsme také navštívili v době mimořádných opatření přijatých v souvislosti s nemocí COVID-19 několik zařízení, kde jsou lidé s postižením omezeni na svobodě. Cílem bylo zjistit, jak epidemie COVID-19 zasáhla do života zařízení, jaká opatření zařízení v souvislosti s ní přijala, z jakých informací a pokynů přitom vycházela a zda opatřeními nepřiměřeně nezasáhla do práv klientů.

- Zjištění z výše uvedených aktivit naleznete **[zde](#)**.
- Usnesení Evropského parlamentu o právech osob s mentálním postižením během krize COVID-19 naleznete **[zde](#)**.
- Informace k právům lidí s postižením, které shromažďuje ENNHRI, jsou pak dostupné **[zde](#)**.

• SETKÁNÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH ORGANIZACÍ

Nejbližší setkání spolupracujících organizací se uskuteční **26. listopadu 2020**. Odkaz na přihlášení naleznete v pozvánce na akci, která bude distribuována v září tohoto roku.

SPOLUPRÁCE S VÝBOREM OSN

• ALTERNATIVNÍ ZPRÁVA VÝBORU OSN

Jak jsme psali již v minulém čísle bulletinu, provádění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením v České republice je v současné době předmětem přezkumu ze strany Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením. Výbor vydal České republice tzv. Seznam otázek, na základě kterého Česká republika vypracovává zprávu státu o provádění Úmluvy. Seznam otázek byl zveřejněn 29. dubna 2019.

Vláda vypracovala odpovědi na položené otázky a Spojenou 2. a 3. periodickou zprávu České republiky o plnění závazků plynoucích z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením schválila usnesením dne 17. srpna 2020 (plné znění usnesení [zde](#)).

Zpráva by měla být v brzké době zveřejněna na stránkách ministerstva práce a sociálních věcí.

Ombudsman, který v České republice vykonává činnost nezávislého monitorovacího mechanismu k Úmluvě, vypracuje nyní, po zveřejnění odpovědí ČR svou alternativní zprávu.

Výbor vítá alternativní zprávy také od organizací hájících práva lidí s postižením. Pokud nebudete chtít tvořit vlastní zprávu a chcete se zapojit do tvorby alternativní zprávy ombudsmana, prosím kontaktujte Petru Hadwigerovou (hadwigerova@ochrance.cz) nebo Elišku Mockovou (mockova@ochrance.cz). V současnosti na toto téma vytváříme také instruktážní video, sledujte proto naše sítě (Facebooková skupina Práva lidí s postižením a Twitter - Práva lidí s postižením – Ombudsman - @s_prava) a také webové stránky www.ochrance.cz.

K psaní alternativní zprávy si můžete přečíst podrobnější informace také v našem informativním letáku ([zde](#)).

Co je letos trendy? Napsat zprávu Výboru OSN pro práva lidí s postižením!

- Česká republika ratifikovala [Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením](#) v roce 2009.
- Úmluva upravuje **všechny oblasti života lidí s postižením**, např. vzdělávání, zaměstnávání či nezávislý způsob života a zapojení do společnosti.
- Stát musí každé čtyři roky vypracovat **zprávu pro Výbor OSN pro práva lidí s postižením** (Výbor) o tom, jak plní své povinnosti podle Úmluvy.
- Výbor dohlíží na to, aby stát plnil své povinnosti. Zprávu státu proto Výbor porovná s informacemi, které získá z jiných zdrojů, a projedná ji na zasedání, které je přístupné všem.
- Po prověření zprávy státu **Výbor státu doporučí, jak lépe naplnit práva lidí s postižením**. Ačkoliv závěry Výboru nejsou právně závazné, mají velký vliv, protože s nimi dále pracují mezinárodní i národní organizace, a státy jsou pod velkým tlakem, aby doporučení splnily.

Co je alternativní zpráva?

Dokument, kterým organizace i jednotlivci dodávají Výboru své poznatky. Ovlivňují tak politiku OSN a nutí daný stát, aby se zabýval odhalenými problémy. Svou zprávu píše i ombudsman, který je národním monitorovacím mechanismem Úmluvy = povinně sleduje naplňování práv lidí podle Úmluvy.

Proč byste měli napsat alternativní zprávu?

Aby měl Výbor úplné informace. Stát Výboru nemusí sdělit vše důležité nebo to neříká přesně. Alternativní zprávy nabízejí Výboru jiný úhel pohledu.

Proč psát alternativní zprávu, když ji píše ombudsman?

Ombudsman nemusí vědět vše. Více zpráv z různých zdrojů má pro Výbor větší význam.

Jak napsat alternativní zprávu?

- Reagujte na [poslední doporučení Výboru OSN](#) (rok 2015).
- Posuďte vývoj situace za uplynulé období (2016–2020) a informujte o tom, jestli Česká

DALŠÍ INFORMACE Z OBLASTI PRÁV LIDÍ S POSTIŽENÍM

- VYJÁDŘENÍ EQUINETU K EVROPSKÉMU SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA K PŘÍSTUPNOSTI VOLEBNÍCH MÍSTNOSTÍ PRO LIDI S POSTIŽENÍM

Ombudsman je členem organizace Equinet - Evropské sítě pro orgány rovného zacházení od roku 2010. V červenci tohoto roku podal Equinet historicky první vyjádření ke dvěma stížnostem, které aktuálně projednává Evropský soud pro lidská práva (ESLP) ve Štrasburku. Dva občané Slovinska si stěžují na nepřístupnost volebních místností. Jelikož je nepřístupnost volebních místností pro lidi s postižením rozšířený problém, Equinet upozornil ESLP na situaci v různých evropských státech včetně České republiky. Na rozsudek ESLP si ale budeme muset ještě chvíli počkat. Tisková zpráva organizace Equinet v anglickém jazyce je **[zde](#)**.

Pro bližší podrobnosti kontaktujte **durajova@ochrance.cz**.

- MATERIÁLY SPMP K PŘÍSTUPNOSTI PODZIMNÍCH VOLEB

Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením připravila přehledného průvodce volbami ve snadném čtení (easy to read). Volby do zastupitelstev 13 krajů a do Senátu se uskuteční ve dnech 2. a 3. října 2020. Druhé kolo voleb do Senátu proběhne 9. a 10. října 2020. Materiál obsahuje například informace k tomu, proč jsou volby důležité nebo jak hlasovat v samotné volební místnosti.

Materiály jsou dostupné **[zde](#)**.

Postižení nemusí být vidět

DĚKUJEME ZA SPOLUPRÁCI

PŘÍŠTÍ BULLETIN MŮŽETE OČEKÁVAT V BŘEZNU 2021

www.ochrance.cz